



T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/125



Sayı : B.13.SGB.0-12.00-00/610- 1970
Konu : Yazılı Soru Önergesi

26 Ekim 2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02/10/2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-152 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Prof. Dr. Gaye ERBATUR'a ait 7/125 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 yazı (3 sayfa)

**ADANA MİLLETVEKİLİ PROF. DR. N.GAYE ERBATUR'UN 7/125 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Bakanlığımızca hazırlanan Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele (KADİM) Projesi, 04/10/2006 tarih ve 26309 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2006/28 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile yürürlüğe girmiştir.

Bu proje Türkiye'de kayıt dışı istihdama ve yabancı kaçak işçi istihdamına neden olan faktörlerin ortadan kaldırılarak kayıtlı istihdama geçişe katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Denetimin tek başına kayıt dışı istihdamın çözümü olarak öngörülmesi yanlıştır. KADİM Projesinde uygulanmakta olan bu beş ana bileşen uluslararası alanda da kabul gören bir yaklaşım olan "Karma Politikalar" çerçevesinde oluşturulmuştur.

Kayıt dışı istihdam mevcut ekonomik sistemden beslenen, örtülü uzlaşmayı yansıtan bir yapıyı ifade etmektedir. Bu nedenle kayıt dışı istihdamla mücadelede kamunun tüm kesimleri, sosyal taraflar, meslek kuruluşları ve sivil toplum kurumlarının kararlı işbirliği ve birlikte hareket kabiliyetinin artışı nisbetinde başarılı sonuçlar elde edilebilecektir.

Kayıt dışı istihdamla mücadele konusunda, uluslararası deneyimler ve ülkemizde yapılan araştırmalar beş ana faaliyetin birlikte eş zamanlı uygulanmasıyla sonuç alınabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu beş ana faaliyet;

1) Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri: Halkımızda sosyal güvenlik ve sigortalılık bilincinin yerleşmesi için yazılı ve görsel araçların kullanılması, çeşitli seminer toplantı, paneller ve okullarda konuya ilişkin yarışmalar (şiir-kompozisyon) gibi faaliyetler yürütülmektedir.

KADİM Projesi faaliyetleri kapsamında;

2006 yılı Ekim ayı içerisinde 400.000 adet broşür ve 50.000 adet afiş bastırılmış ve ülke geneline dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

2007 yılı Ocak ayı içerisinde Bakanlığımız Müfettişlerine, 81 İl Valiliğine, Sosyal Taraflara, Bölge Müdürlüklerimize dağıtımı yapılmak üzere 3000 adet KADİM Projesi Kitapçığı hazırlanmış ve dağıtımı tamamlanmıştır.

2006 Kasım-2007 Şubat aylarını kapsayan dört aylık dönemde 40.840 kişiye sosyal güvenlik ve sigortalılık bilincinin artırılması yönünde eğitim verilmiştir.

2) Kamu Kurum ve Kuruluşları Arasında Koordinasyonun Sağlanması: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Projenin icrasını; İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı ve Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ile koordinasyon halinde ve başta sendikalar ve meslek kuruluşları olmak üzere sosyal taraflar ve diğer sivil toplum kuruluşları ile birlikte yürütecektir. Projenin icrası aşamasında gerek duyulan diğer kuruluşlarla da koordinasyon sağlanacaktır.

Bu çerçevede, il düzeyinde kayıt dışı istihdamın önlenmesine yönelik çalışmaların valilerimizin sorumluluğunda ilgili tüm kuruluşların katkı ve katılımları ile yürütülmesi uygun görülmüştür.

09 Kasım 2006 ve 20 Mart 2007 tarihlerinde Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Koordinasyon Kurulu, dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı başkanlığında toplanmıştır.

26 Şubat 2007 tarihinde 81 İl Vali Yardımcısının katılımı ile KADİM Projesi İl Koordinatörleri toplantısı yapılmıştır.



3) Bürokratik Engellerin Azaltılması Faaliyetleri: İşyeri açma ve kurma izni için gerekli olan belge sayısı azaltılmıştır. Şirket kuruluşu için gerekli olan işlem sayısı 19 işlemde 3 işleme indirilmiştir. Sigortalılık işlemleri internet üzerinden yapılmaya başlanmıştır.

4) İstihdam Maliyetlerinin Azaltılması: İstihdam ve prim yüklerinin azaltılması ile ilgili gelir ve kurumlar vergilerinde indirimler yapılmış ve sigorta ve prim borçları yeniden yapılandırılmıştır.

İstihdamın geliştirilmesi faaliyetleri kapsamında ; 01/01/2008 tarihinden itibaren yeni işe başlayan işyerleri ile bu tarihten önce işe başlamış olan işyerlerinin 2007 yılı Aralık ayına ait Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı sigortalı sayısına ilave olarak yeni işe alınan ve fiilen çalışan sigortalılardan, işe başlatıldıkları tarihten itibaren, oniki ay süreyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre tahakkuk ettirilecek sigorta priminin işveren hisselerinin yüzde ellisinin Hazinece karşılanması, sözkonusu işyerlerinde yeni işe alınan ve fiilen çalışan sigortalılardan işe başlama tarihleri itibariyle 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük olanlar için ise işe başlatıldıkları tarihten itibaren, oniki ay süreyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre tahakkuk ettirilecek sigorta priminin işveren hisselerinin tamamının Hazinece karşılanması,

Hazinece karşılanacak tutarın, sigortalı sayısı ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç altı sınıra göre hesaplanan işveren hissesi prim tutarının çarpımı sonucu bulunacak değer üzerinden, yukarıda belirtilen miktarlarla belirlenen tutarı aşamayacağı doğrultusunda çalışmalar devam etmektedir.

Bu kapsamda sigorta prim işveren hisselerinin Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde kuruma verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin işçi hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu maddeye göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazinece Kuruma yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammının işverenden tahsil edilebilmesine yönelik düzenleme yapılması planlanmaktadır.

5) Etkin ve Caydırıcı Denetim: KADİM Projesi faaliyetleri kapsamında etkin, caydırıcı ve bilinçlendirici denetim faaliyetleri aralıklı olarak proje süresince devam ettirilecektir.

Vatandaşın sosyal güvenlik hakkının korunabilmesi, sigortasız çalışma ile ilgili ihbar ve şikayetlerin geciktirilmeksizin sonuçlandırılabilmesi için fiili denetime ağırlık verilecektir.

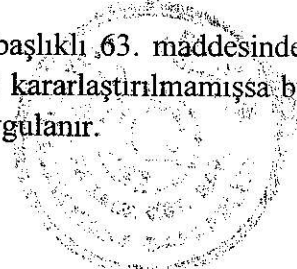
Kayıt dışı istihdamla mücadelede en etkin denetim yöntemlerinden biriside, sigorta müfettişinin yapılan işin niteliği, bünyesinde kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalıştırılan işçi sayısı gibi kıstaslar dikkate alınarak işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarını saptama yöntemidir.

Asgari işçilik uygulaması, işyerinde fiili denetimi, kayıt ve belgelerin incelenmesini, kamu kurumları ve meslek kuruluşları ile koordineyi içeren komple bir denetim sistemidir. Bu sistem geliştirilerek devam ettirilecektir.

Kamu kuruluşları tarafından düzenlenen belgelerle veya alınan bilgilerle çapraz denetimin etkinliğinin artırılması hedeflenmekte, bu amaçla çeşitli kanun ve yönetmeliklerde değişiklikler öngörülmektedir.

İşyerlerinde fiili denetim genellikle ihbar ve şikayetlere bağlı olarak veya İş Teftiş Kurulu Başkanlığı ile Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yıllık programlar içinde belirli dönem ve illerde yaygın yoğun denetim olarak gerçekleştirilmektedir. İşyerlerinde yapılacak fiili denetim öncesi ülke veya bölge/il ölçeğinde yoğun bir bilgilendirme kampanyasının başlatılması olumlu sonuçlar vermektedir.

Diğer taraftan, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Çalışma süresi" başlıklı 63. maddesinde, "Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır.



Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir.

Çalışma sürelerinin yukarıdaki esaslar çerçevesinde uygulama şekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Sağlık kuralları bakımından günde ancak yedibuçuk saat ve daha az çalışması gereken işler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.” denilmektedir.

Anılan hükme dayanılarak hazırlanan “İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği” 06/04/2004 tarihli, 25425 sayılı Resmi Gazete’de, “Sağlık Kuralları Bakımından Günde Ancak Yedibuçuk Saat ve Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik” ise 15/04/2004 tarihli, 25434 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Kanunun “İşin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık” başlıklı 104. maddesinde, “Bu Kanunun 63 üncü maddesinde ve bu maddede belirtilen yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran ... işveren veya işveren vekiline beşyüz milyon lira para cezası verilir.” hükmü öngörülmüştür.

Maddede öngörülen idari para cezası miktarı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 17 nci maddesinin 7 nci fıkrası gereğince her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmakta olup, bu miktar 2007 yılı için 844.- Yeni Türk Lirası olarak uygulanmaktadır.

Diğer yandan, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 91. maddesine göre, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulamasının Devlet adına izleme, denetleme ve teftiş etme görevi Bakanlığımız İş Müfettişlerine ait bulunmaktadır.

Bakanlığımız İş Müfettişlerince, yukarıda belirtilen görevler, işyerlerinde genel, kontrol ve inceleme teftişi türünde yerine getirilmekte, incelemeler sonucu düzenlenen raporlarda, mevzuata aykırı davrandığı tespit edilen işverenler veya işveren vekilleri hakkında gerekli yasal işlemler ilgili Bölge Müdürlüklerimizce yerine getirilmektedir.

